

ASYLREGISTRERING OCH SCREENING

Förbättra identifieringen av statslöshet vid ankomst

[Vad är problemet?](#)

[Vad kan jag som arbetar med flyktingar göra?](#)

[Vad behöver förändras på politisk nivå?](#)

[Mer bakgrundsinformation om frågan och fler resurser](#)

VAD ÄR PROBLEMET?

Underlåtenheten att identifiera statslöshet och skydda statslösa människor kan **utsätta människor för risker** och kan **allvarligt kränka de mänskliga rättigheterna**. Till exempel:

- Statslösa människor från krigshärjade länder som Syrien, Ukraina eller Myanmar som förvägras inresa i transit- eller asylländer för att de inte kan bevisa var de kommer ifrån, kan skickas tillbaka in i vapenkonflikter eller tvingas ta farligare vägar än andra flyktingar vilket riskerar deras liv.
- Statslösa människor som inte är registrerade som statslösa kan bli olagligt frihetsberövade i långa perioder för att identifieras eller avvisas, även om de inte kan återvända till sitt ursprungsland eller tidigare bosättningsland då de inte är medborgare.
- För att överleva riskerar statslösa människor som inte är registrerade eller erbjuds skydd att hamna i situationer där de blir utnyttjade, inklusive trafficking, svåra arbetsförhållanden eller modernt slaveri.

VAD KAN JAG SOM ARBETAR MED FLYKTINGAR GÖRA?

De fyra grunduppgifterna: Identifiera, registrera, hänvisa och läs på!

1. Identifiera statslöshet

Utgå inte ifrån att alla har en nationalitet eller att alla som är statslösa vet om att de är statslösa. Var medveten om att vissa personer tänker på sin "nationalitet" som sin etnicitet eller gruppgemenskap, snarare än sitt medborgarskap. När du registrerar en asylsökande ställ försiktiga frågor om medborgarskap för att göra det lättare att identifiera statslöshet. Till exempel:

- Anser myndigheterna i ditt hemland eller i något annat land att du är en medborgare i deras land?
- Har du (eller har du någonsin haft) bevis på att du anses vara en medborgare i ditt land, till exempel intyg om medborgarskap eller pass? Om inte, varför?
- Hör du till en grupp som myndigheterna inte erkänner som medborgare?
- Kan barn i ditt hemland ärva medborgarskap genom sin mor? Om inte, har du ärvt medborgarskap genom din far eller erhållit medborgarskap på annat vis?

Fler frågor finns här: [Identifiera statslöshet: Screeningfrågor](#)

2. Registrera statslöshet/indikationer på statslöshet

Om du identifierar en persons statslöshet eller indikationer på statslöshet, eller om personen påstår sig sakna medborgarskap, ska du anteckna denna viktiga information på alla dokument som rör personen. Om ett formulär inte har skrivfält där du kan registrera statslöshet/indikation på statslöshet kan du anteckna det någonstans på formuläret så att det finns registrerat. Se till

att informera personen om detta och att det kan vara viktigt för dem i framtiden. Spara även kopior av alla relevanta dokument.

Det är också bra att be din organisation att inkludera sätt att korrekt kunna registrera (risken för) statslöshet på alla relevanta formulär.

Personer som under screeningen identifieras som statslösa eller som riskerar att bli statslösa bör hänvisas till behöriga myndigheter för att göra en fullständig bedömning av om personen är statslös och erbjuda adekvat skydd. Konsultera vårt [Statslöshet-index](#) för mer information om bedömningen av statslöshet i ditt land.

3. Hänvisa personer till att söka expertråd, stöd och information

Identifiera organisationer som är specialiserade på statslöshet och nationalitet i landet du arbetar i, och se om de kan hjälpa till. Några av [våra medlemmar](#) kanske kan hjälpa till. Ladda ner och använd vår [guide/affisch](#) för dig som arbetar med flyktingar och vår [korta guide](#) för flyktingar och asylsökande.

4. Läs på om statslöshet

Det finns lite mer information nedan och mycket mer information på våra hemsidor (länkar nedan). Läs mer om identifiering av statslöshet och registrering här:

- [EASO \(EUAA\) Praktisk vägledning för registrering: Inlämnande av ansökningar för internationellt skydd](#) (se sida 39-42 "Statslöshet")
- [UNHCR-verktyg för att identifiera och skydda statslösa som är frihetsberövade](#)
- Forum réfugiés: [Handbok för identifikation, stöd och vägledning för personer som riskerar statslöshet i Frankrike](#)

VAD BEHÖVER FÖRÄNDRAS PÅ POLITISK NIVÅ?

De som arbetar på frontlinjen kan göra stor skillnad för de statslösa människor de möter. Vi behöver även förändringar i systemet, inklusive, till exempel:

- EU, nationella myndigheter och andra leverantörer av tjänster och stöd bör **samordna förfaranden för att identifiera och registrera statslöshet**. Uppgiftskategorier bör vara tydligt definierade och standardiserade. Kategorin "okänd nationalitet" bör endast användas tillfälligt under så kort tid som möjligt och bör leda till att ett förfarande för fastställande av statslöshet inleds. Tydliga förfaranden bör sättas in för att överse och rätta fel i registrerade nationalitetsuppgifter.
- Stater bör inrätta **förfaranden för att fastställa statslöshet** i linje med god sed och internationella normer, med tydliga hänvisningsmekanismer för att säkerställa att statslöshet fastställs korrekt.

- EU och nationella myndigheter bör säkerställa att tolkar, kulturförmedlare, advokater, civilorganisationer och samhällsgrupper har **obehindrat tillträde till människor vid registrering och gränsövergångsställen** så att de kan erbjuda relevant information, stöd och råd till statslösa människor på flykt.
- EU:s organ och nationella myndigheter **bör förse tjänstemän på frontlinjen med utbildning och verktyg för att ge dem förståelse för statslöshet och nationalitetsproblem.** Tillsynsmyndigheter, advokatsamfund och civilorganisationer bör även se till att deras personal och volontärer har tillgång till information, utbildning och resurser som stödjer deras arbete med människor som är påverkade av statslöshet.

MER BAKGRUNDSINFORMATION OM FRÅGAN OCH FLER RESURSER

Underlåtenhet att identifiera statslöshet kan orsaka många problem. Under asylregistrering och screeningförfaranden kan statslösa flyktingar felaktigt "tilldelas" en förmodad nationalitet av tjänstemän baserat på deras ursprungsland eller språk. Kvinnor och barn kan antas ha samma nationalitet som sin make/far vilket betyder att statslöshet bland barn eller makar inte upptäcks eller hanteras. I andra fall anses statslösa människor ha samma nationalitet som sitt ursprungsland, till exempel blir en statslös syrier registrerad som "syrier" eller en bidoon som "kuwaitier" eller "irakier". Det kan även orsaka allvarliga problem: till exempel om situationen i hemlandet förbättras kan flyktingar förväntas (och tvingas att) återvända. Om de är statslösa men felaktigt blivit tilldelade en nationalitet kanske de inte kan återvända och de kan bli utan skyddsstatus, uppehållstillstånd och/eller häktade i värdlandet. Om statslöshet inte upptäcks eller nationaliteten felregistreras i detta tidiga skede kan det vara väldigt svårt att korrigera senare.

Det kan finnas goda skäl till varför statslösa människor inte identifierar sin egen statslöshet. En del statslösa flyktingar är kanske inte medvetna om att de är statslösa eller att deras avsaknad av nationalitet är relevant för deras anspråk på internationellt skydd, eller så kan de vara rädda för att berätta för myndigheter att de är statslösa på grund av tidigare erfarenheter av diskriminering eller förföljelse. Myndigheter bör ha förståelse för detta och erbjuda flera trygga tillfällen för asylsökande att diskutera eventuell statslöshet, med syfte att erbjuda lämpligt skydd vid behov.

Ibland registreras människor med "okänd nationalitet" eller som "statslösa", men sedan görs ingenting för att hänvisa dem till ett förfarande som på lämpligt sätt avgör deras nationalitetsstatus. Detta kan innebära betydande problem senare.

Få mer information

[European Network on Statelessness](#) (Det europeiska nätverket för statslöshet)

[Stateless Journeys](#) (statslösa resor)

[Statslöshet-index](#)

[UNHCR:s hemsida Ending Statelessness](#) (Utrota statslöshet)

[UNHCR:s självstudiemodul om statslöshet](#)

[Institute on Statelessness and Inclusion](#) (Institutet för statslöshet och inkludering)

[Statefree](#) (statsfri)

Gå en kurs vid [Institute on Statelessness and Inclusion](#) (Institutet för statslöshet och inkludering) eller vid [University of Melbourne](#).

Organisationer i Europa kan [kontakta ENS](#) om utbildningsmöjligheter. Du kan också [anmäla dig till vår mejllista/nyhetsbrev](#), följa oss på sociala medier och [stödja Stateless Journeys campaign](#) (kampanjen Statslösa resor).

DEN GREKISKA POLISEN VISSTE INTE ATT DET FANNS PALESTINSKA FLYKTINGAR I SYRIEN... [DE] GAV MIG INTE TILLÅTELSE ATT KORSA GRÄNSEN TILL MAKEDONIEN SOM ANDRA SYRIANER SOM RESER TILL NORRA EUROPA KUNDE GÖRA. DE HÖLL MIG KVAR VID GRÄNSEN OCH LÄT MIG INTE GÅ ÖVER, OCH SA "ENBART SYRIANER..."

~ 'MAZEN', EN PALESTINIER SOM FLYDDE SYRIEN 2015

(MAZEN TVINGADES HANTERA SIN RESA VIDARE GENOM FARLIGARE VÄGAR EFTERSOM MAN INTE FÖRSTOD ATT HAN VAR STATSLÖS OCH HAN BEHANDLADES INTE PÅ SAMMA SÄTT SOM SYRISKA MEDBORGARE SOM FLYR KRIGET I SYRIEN.)